

संसदः अधिनियमेन संस्थापिताः

श्रीलालबहादुरशास्त्री-
राष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
नवदेहली

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
देहली

राष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
तिरुपतिः

उत्कर्षमहोत्सवः

संस्कृतभाषायाः त्रयाणां केन्द्रीयविश्वविद्यालयानां संयुक्ततत्त्वावधाने समायोजिता
राष्ट्रीयसङ्गोष्ठी

नवशिक्षायुगे संस्कृताध्ययनस्य विश्वतोमुखत्वम्
Global Orientation of Sanskrit Studies in the New Educational Era

वैशाखशुक्लषष्ठीतः अष्टमीपर्यन्तम्

(7-9 मई, 2022)

कार्यक्रमस्थानम्

मुख्यसभागारम् (BHIM Auditorium)

डॉ. अम्बेडकर-अन्ताराष्ट्रीयकेन्द्रम्, 15 जनपथ, नवदेहली

आतिथेयः

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली

निवेदकाः

कुलसचिवाः

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली; राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः

सम्पर्कसूत्रम् - 9610422233, 9425037666

उत्कर्षमहोत्सवः

संस्कृतभाषायाः त्रयाणां केन्द्रीयविश्वविद्यालयानां संयुक्ततत्त्वावधाने समायोजिता

राष्ट्रीयसङ्गोष्ठी

नवशिक्षायुगे संस्कृताध्ययनस्य विश्वतोमुखत्वम्

(Global Orientation of Sanskrit Studies in the New Educational Era)

(7-9 मई, 2022)

उद्घाटनसत्रम्

(वैशाखशुक्लषष्ठी - 7 मई, 2022)

प्रातः - 10:00 वादनतः 01:00 वादनं यावत्

- अध्यक्षः : डॉ. हरिगौतमः
कुलाधिपतिः, श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली
- मुख्यातिथिः : श्री जगत प्रकाश नड्डा
माननीयः राज्यसभासदस्यः भाजपा राष्ट्रीयध्यक्षः च
- विशिष्टातिथिः : डॉ. विजयभटकरः
कुलाधिपतिः, नालन्दाविश्वविद्यालयः, नालन्दा
- सारस्वतातिथिः : श्री बिबेकदेबरायः
अध्यक्षः, प्रधानमन्त्रिणः आर्थिकपरामर्शपरिषद् (EAC-PM)
- स्वागतम्
आतिथेयत्वं च : प्रो. श्रीनिवासवरखेडी
कुलपतिः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली
- : प्रो. मुरलीमनोहरपाठकः
कुलपतिः, श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली
- : प्रो. राधाकान्तठाकुरः
कुलपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः

धन्यवादज्ञापनम्

सञ्चालनम्

कमाण्डर श्रीचल्ला वेङ्कटेश्वरः

डॉ. मधुकेश्वरभट्टः

कुलसचिवः, राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः

सहाचार्यः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली

उद्घाटनसमारोहे तत्रभवतां भवतां समुपस्थितिः सादरं सम्प्रार्थ्यते।

कार्यक्रमस्थानम् - मुख्यसभागारम् (BHIM Auditorium)

डॉ. अम्बेडकर-अन्ताराष्ट्रीयकेन्द्रम्, 15 जनपथ, नवदेहली

06:00 तः 06:30 विशिष्टसत्रम् - भारतीया शोधदृष्टिः

मुख्यवक्ता - श्रीमुकुलकानिटकरः, सङ्घटनमन्त्री, भारतीयशिक्षणमण्डलम्

सांस्कृतिककार्यक्रमः सायम्-6:30 तः योगासनप्रदर्शनम् ओडिसीनृत्यं च

आतिथेयः - केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली

उत्कर्षमहोत्सवः

संस्कृतभाषायाः त्रयाणां केन्द्रीयविश्वविद्यालयानां संयुक्ततत्त्वावधाने समायोजिता

राष्ट्रीयसङ्गोष्ठी

नवशिक्षायुगे संस्कृताध्ययनस्य विश्वतोमुखत्वम्

Global Orientation of Sanskrit Studies in the New Educational Era

(7-9 मई, 2022)

उत्कर्षमहोत्सवसन्ध्या

(वैशाखशुक्लसप्तमी - 8 मई, 2022)

अपराह्णे 04:00 वादनतः सायम् 06:00 वादनं यावत्

- मुख्यातिथिः : डॉ. मुरलीमनोहरजोशी
माननीयः भूतपूर्वशिक्षामन्त्री, भारतसर्वकारः
- विशिष्टातिथिः : डॉ. रमेशपोखरियालः 'निशङ्कः'
माननीयः लोकसभासदस्यः भूतपूर्वशिक्षामन्त्री च
- सम्मानितातिथी : प्रो. परमेश्वरनारायणशास्त्री
कुलपतिचरः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली
- : प्रो. रमेशकुमारपाण्डेयः
कुलपतिचरः, श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली
- अभिनन्दनभाषणम् : प्रो. रजनीशकुमारशुक्लः
कुलपतिः, महात्मा-गान्धी-अंतरराष्ट्रीय-हिंदी-विश्वविद्यालयः, वर्धा
- स्वागतम् : प्रो. श्रीनिवासवरखेडी
आतिथेयत्वं च कुलपतिः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली
- : प्रो. मुरलीमनोहरपाठकः
कुलपतिः, श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली
- : प्रो. राधाकान्तठाकुरः
कुलपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः

धन्यवादज्ञापनम्

सञ्चालनम्

डॉ. अल्कारायः

प्रो. रा.गा. मुरलीकृष्णः

कुलसचिवः, श्रीला.ब.शा.रा.सं.वि.वि., नवदेहली

निदेशकः, केन्द्रीययोजनाः, के.सं.वि.वि., देहली

उत्कर्षमहोत्सवसन्ध्यासमारोहे तत्रभवतां भवतां समुपस्थितिः सादरं सम्प्रार्थ्यते।

कार्यक्रमस्थानम् - मुख्यसभागारम् (BHIM Auditorium)

डॉ. अम्बेडकर-अन्ताराष्ट्रीयकेन्द्रम्, 15 जनपथ, नवदेहली

सांस्कृतिककार्यक्रमः सायम्-6:10 तः (संस्कृतनाटकं 'भारतविवेकम्' के.सं.वि.वि., देहली)

आतिथेयः - केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली

उत्कर्षमहोत्सवः

संस्कृतभाषायाः त्रयाणां केन्द्रीयविश्वविद्यालयानां संयुक्ततत्त्वावधाने समायोजिता

राष्ट्रीयसङ्गोष्ठी

नवशिक्षायुगे संस्कृताध्ययनस्य विश्वतोमुखत्वम्

(Global Orientation of Sanskrit Studies in the New Educational Era)

(7-9 मई, 2022)

सम्पूर्तिसत्रम्

(वैशाखशुक्लाष्टमी - 9 मई, 2022)

अपराह्णे 04:00 वादनतः सायम् 06:00 वादनं यावत्

- अध्यक्षः : श्री धर्मेन्द्रप्रधानः
माननीयः शिक्षामन्त्री, भारतसर्वकारः; कुलाधिपतिः, के.सं.वि.वि., देहली
- विशिष्टातिथिः : प्रो. एम्. जगदीशकुमारः
अध्यक्षः, विश्वविद्यालयानुदानायोगः
- समारोपभाषणम् : पद्मश्रीः चमूकृष्णशास्त्री
अध्यक्षः, भारतीयभाषाणां प्रोन्नत्यर्था उच्चाधिकारसमितिः
- स्वागतम् : प्रो. श्रीनिवासवरखेडी
आतिथेयत्वं च कुलपतिः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली
- : प्रो. मुरलीमनोहरपाठकः
कुलपतिः, श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली
- : प्रो. राधाकान्तठाकुरः
कुलपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः

धन्यवादज्ञापनम्

सञ्चालनम्

प्रो. रणजितकुमारबर्मन्

प्रो. रमाकान्तपाण्डेयः

कुलसचिवः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली

आचार्यः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

सम्पूर्तिसत्रे तत्रभवतां भवतां समुपस्थितिः सादरं सम्प्रार्थ्यते।

कार्यक्रमस्थानम् - मुख्यसभागारम् (BHIM Auditorium)

डॉ. अम्बेडकर-अन्ताराष्ट्रीयकेन्द्रम्, 15 जनपथ, नवदेहली

विशिष्टसत्रम् 'भविष्यं संस्कृताश्रितम्'

मुख्यवक्ता - श्रीदिनेशकामतः, सङ्घटनमन्त्री, संस्कृतभारती

आतिथेयः - केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली

उत्कर्षमहोत्सवः

(7-9 मई, 2022)

कार्यक्रमविवरणम्

वैशाखशुक्लषष्ठी 07 मई, 2022

10:00 तः 01:00 - उद्घाटनसत्रम् - नवशिक्षायुगे संस्कृताध्ययनस्य विश्वतोमुखत्वम्
मध्याह्नभोजनम्

02:00 तः 03:30 - प्रथमसत्रम् - राष्ट्रीयशिक्षानीतेः संस्कृतशिक्षायां क्रियान्वयनम्

अध्यक्षः - प्रो. चाँदकिरणसलूजा मुख्यवक्ता - प्रो. जगमोहनसिंहराजपूतः

उद्बोधनम् - प्रो. सर्वनारायणझाः, प्रो. सुधीरकुमारः

धन्यवादज्ञापनम् - प्रो. प्रह्लाद आर्. जोशी सञ्चालनम् - प्रो. भागीरथी नन्दः

03:35 तः 04:55 - द्वितीयसत्रम् - गुरुकुलशिक्षायाः विराट् स्वरूपम्

अध्यक्षः - प्रो. प्रफुल्लकुमारमिश्रः मुख्यवक्ता - प्रो. रामचन्द्र जि. भट्टः

उद्बोधनम् - प्रो. दीपककुमारशर्मा, डॉ. साध्वी देवप्रिया, प्रो. विरूपाक्षजडुपीपालः

धन्यवादज्ञापनम् - प्रो. बनमालीबिस्वालः सञ्चालनम् - प्रो. रा.गा. मुरलीकृष्णः

चायपानम्

05:00 तः 06:00 - तृतीयसत्रम् - संस्कृतं भारतीयभाषाश्च

अध्यक्षः - प्रो. हरिहरहोता मुख्यवक्ता-पद्मश्रीरमाकान्तशुक्लः विशिष्टातिथिः-डॉ.के.के.मिश्रः

उद्बोधनम् - प्रो. ललितकुमारपटेलः, पण्डितवसन्तगाडगिलः, श्री जनार्दनहेगडे,

प्रो. सुधारानीपाण्डेयः

धन्यवादज्ञापनम् - प्रो. बिहारीलालशर्मा सञ्चालनम् - डॉ. प्रफुल्लगडपालः

06:00 तः 06:30 विशिष्टसत्रम् - भारतीया शोधदृष्टिः

श्रीमुकुलकानिटकरः, सङ्घटनमन्त्री, भारतीयशिक्षणमण्डलम्

सायम् 06:30 तः सांस्कृतिककार्यक्रमः

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, देहली - ओडिसीनृत्यम् (कल्याणी वैदेही च)

श्री ला.ब.शा.रा.सं.वि.वि., नवदेहली - योगासनप्रदर्शनम्; सञ्चालनम् - श्री कू.वेङ्कटेशमूतिः

वैशाखशुक्लसप्तमी 08 मई, 2022

10:00 तः 11:40 - चतुर्थसत्रम् - संस्कृतशिक्षायां बहुशास्त्रीयतायाः समावेशः

अध्यक्षः - प्रो. रमेशचन्द्रभारद्वाजः मुख्यवक्ता - प्रो. सुदेशकुमारशर्मा

उद्बोधनम् - प्रो. रमेशकुमारपाण्डेयः, प्रो. पि.सि. मुरलीमाधवन्

प्रो. संजीवकुमारशर्मा, प्रो. अमरजीवलोचनः

धन्यवादज्ञापनम् - प्रो. राधागोविन्दत्रिपाठी सञ्चालनम् - प्रो. शिवशङ्करमिश्रः

10:00 तः 11:40 - समानान्तरं चतुर्थसत्रम् - शास्त्ररक्षा बीजरक्षा (सङ्गोष्ठीकक्षः-1)

अध्यक्षः - प्रो. के.ई. देवनाथन् मुख्यवक्ता - प्रो. हरेरामत्रिपाठी

उद्बोधनम् - प्रो. देवीप्रसादत्रिपाठी, प्रो. शशिनाथझाः, प्रो. कृष्णकान्तशर्मा, प्रो. ब्रजभूषणओझाः

धन्यवादज्ञापनम् - डॉ. देवानन्दशुक्लः सञ्चालनम् - डॉ. अमृताकौरः

चायपानम्

11:50 तः 01:00 - पञ्चमसत्रम् - संस्कृताध्ययने महिला
अध्यक्षा - प्रो. अनुला मौर्या मुख्यवक्त्री - प्रो. मीरा द्विवेदी
उद्बोधनम् - प्रो. सुदेष्णा भट्टाचार्यः, प्रो. कमला भारद्वाजः
धन्यवादज्ञापनम् - डॉ. बेजावाडा कामक्षम्मा सञ्चालनम् - डॉ. बुल्टी दाशः

मध्याह्नभोजनम्

02:00 तः 03:45 - षष्ठसत्रम् - भारतीयविद्यानां पाश्चात्यविमर्शः
अध्यक्षः - प्रो. राधावल्लभत्रिपाठी मुख्यवक्त्री - प्रो. शशिप्रभाकुमार
विशिष्टातिथिः - प्रो. दीप्तित्रिपाठी उद्बोधनम् - डॉ. उमारानी त्रिपाठी,
धन्यवादज्ञापनम् - प्रो. ए.एस्. अरावमुदन् सञ्चालनम् - प्रो. पवनकुमारः

चायपानम्

04:00 तः 06:00 - उत्कर्षमहोत्सवसन्ध्या

सायम् 06:05 तः सांस्कृतिककार्यक्रमः

संस्कृतनाट्यप्रस्तुतिः - 'भारतविवेकम्' के.सं.वि.वि., देहली; सञ्चालनम् - श्री कू.वेङ्कटेशमूर्तिः

वैशाखशुक्लाष्टमी 09 मई, 2022

प्रातः 10:00 तः 11:50 - सप्तमसत्रम् - भारतविज्ञानपरम्परा
अध्यक्षः - प्रो. विजयकुमारः सी.जी. मुख्यवक्ता - प्रो. नचिकेता तिवारी
उद्बोधनम् - प्रो. रामसुब्रह्मण्यः, प्रो. जि. सूर्यनारायणः, डॉ. बलदेवानन्दसागरः
धन्यवादज्ञापनम् - प्रो. ललितकुमारत्रिपाठी सञ्चालनम् - डॉ. गणेशः टि. पण्डितः

चायपानम्

12:00 तः 01:00 अष्टमसत्रम् - संस्कृतवाङ्मये मानवीयमूल्यानि
अध्यक्षः - प्रो. मधुसूदनपेन्ना मुख्यवक्ता - न्यायमूर्तिः माननीयः शबिहुल हसनैन्
उद्बोधनम् - डॉ. वाचस्पतिमिश्रः, प्रो. पीयूषकान्तदीक्षितः, प्रो. जयकान्तसिंहशर्मा
धन्यवादज्ञापनम् - प्रो. मदनमोहनझाः सञ्चालनम् - डॉ. नितिनकुमारजैनः

12:00 तः 01:00 (सङ्गोष्ठीकक्षसंख्या-1)

संस्कृतविश्वविद्यालयानां संस्कृतकुलपतीनां सङ्गायाध्यक्षाणां

संस्कृतपरिषदाम् अध्यक्षाणां च गणचर्चा

विषयः - समकालम् उपाधिद्वयस्य संस्कृतशिक्षायां समुपयोगः

विशिष्टातिथिः - प्रो. रजनीशजैनः, सचिवः, विश्वविद्यालयानुदानायोगः

मध्याह्नभोजनम्

02:00 तः 03:40 - नवमसत्रम् - भविष्यं संस्कृताश्रितम्
अध्यक्षः - प्रो. वि. कुटुम्बशास्त्री मुख्यवक्ता - श्रीदिनेशकामतः
उद्बोधनम् - प्रो. पंकजलक्ष्मणलालजानी, प्रो. जि.एस्.आर्. कृष्णमूर्तिः,
प्रो. ओमनाथबिमली, प्रो. जयप्रकाशनारायणः
धन्यवादज्ञापनम् - डॉ. रत्नमोहनझाः सञ्चालनम् - प्रो. कुलदीपशर्मा

चायपानम्

सायम् 04:00 तः 06:00 सम्पूर्तिसत्रम्

निवेदकाः

डॉ. अल्कारायः
कुलसचिवः
श्रीला.ब.शा.रा.सं.वि.वि., नवदेहली

प्रो. रणजितकुमारबर्मन्
कुलसचिवः
के.सं.विश्वविद्यालयः, देहली

कमाण्डर श्रीचल्ला वेङ्कटेश्वरः
कुलसचिवः
रा.सं.विश्वविद्यालयः, तिरुपतिः

संयोजकाः

प्रो. बिहारीलालशर्मा
श्रीला.ब.शा.रा.सं.वि.वि., नवदेहली

प्रो. कुलदीपशर्मा
के.सं.विश्वविद्यालयः, देहली

प्रो. प्रह्लाद् आर्. जोशी
रा.सं.विश्वविद्यालयः, तिरुपतिः